

HOLLAND FESTIVAL '71  
HOLLAND FESTIVAL '71  
HOLLAND FESTIVAL '71  
HOLLAND FESTIVAL '71  
HOLLAND FESTIVAL '71  
HOLLAND FESTIVAL '71  
HOLLAND FESTIVAL '71  
HOLLAND FESTIVAL '71  
HOLLAND FESTIVAL '71  
HOLLAND FESTIVAL '71



**The London Sinfonietta**

Den Haag 28 juni 1971,  
20.15 uur  
Nederlands Congresgebouw

## The London Sinfonietta

Alan Hacker klarinet

The London Sinfonietta o.l.v. Pierre Boulez

Harrison Birtwistle (1934) Verses for Ensembles

Karlheinz Stockhausen (1928) Zeitmasse, voor vijf blazers

Pauze

Pierre Boulez (1925) Domaines, pour clarinette et quelques instruments

## The London Sinfonietta

The London Sinfonietta is een nieuw kamerorkest, opgericht met de speciale bedoeling om 20e-eeuwse muziek uit te voeren. Het brengt vooral ook nieuwe werken van engelse komponisten in de belangstelling.

Tijdens de laatste drie produkties van het Opera Gezelschap van de Universiteit van Cambridge, 'Ariadne auf Naxos', 'Oberon' en 'Beatrice and Benedict', vatten David Atherton en Nicholas Snowman, resp. de dirigent en organisator van deze opera opvoeringen, het plan op met enkele van de jongere spelers als kern, een nieuw beroepskamerorkest samen te stellen.



The London Sinfonietta is toen geworden een combinatie van zeer begaafde jonge musici en meer ervaren spelers. Het orkest bestaat uit 12 tot 45 spelers, afhankelijk van de eisen van het betreffende werk. The London Sinfonietta is geen 18e-eeuws kamerorkest met voornamelijk strijkers, maar een gezelschap waarvan de samenstelling aangepast kan worden aan de vaak afwijkende eisen van de hedendaagse muziek. Het ensemble besteedt veel aandacht aan de instudeertijd om op die manier recht te doen aan nieuwe moeilijke werken.

(David Atherton, de muzikale directeur van The London Sinfonietta, die met de uitvoering van zijn drie opera's in Cambridge goede kritiek kreeg in de hele pers, werd na zijn uitvoering van 'Oberon' uitgenodigd voor een optreden met het Opera Gezelschap van Covent Garden. Hij maakt nu deel uit van de muzikale staf van de Royal Opera House en op 24 april j.l. maakte hij geschiedenis door in Covent Garden 'Il Trovatore' te dirigeren, waardoor hij met zijn 24 jaar de jongste dirigent werd in de geschiedenis van de Royal Opera House. Het komend najaar zal hij daar 'Rigoletto' dirigeren. Deze zomer leidt hij in Aldeburgh en Edinburgh de première van Harrison Birtwistle's 'Punch and Judy' met het Engels Opera Gezelschap.)

The London Sinfonietta werd opgericht door David Atherton en Nicholas Snowman. In januari 1968 werd het eerste openbare concert gegeven. Belangrijkste doelstelling van het ensemble is de uitvoering van 20ste eeuwse muziek, meer in het bijzonder die van engelse componisten.

In de eerste vier seizoenen van zijn bestaan heeft The London Sinfonietta werken besteld bij componisten als Banks, Bedford, Birtwistle, Connolly, Hamilton, Lazorof, Smalley en Tavener en eerste uitvoeringen verzorgd van werk van Maxwell Davies, Gerhard, Mellers en Tippett en eerste engelse uitvoeringen van Amy, Berio, Christou, Crosso, Gerhard, Jolas, Penderecki, Petrassi en Stockhausen.

In 1969 en 1970 nam The London Sinfonietta deel aan de Promenade Concerten in de Londense Albert Hall. In november en december 1970 verzorgde het ensemble televisie- en openbare uitvoeringen van Pierrot Lunaire met Cathy Berberian. Na een eerste buitenlandse reis in 1970 (Sienna en Venetië) vinden in juni en juli dit jaar nu ook optredens plaats in Rome, Perugia, Florence en Tours.

## The London Sinfonietta

Fluit en Piccolo	Sebastian Bell Judith Pearce
Hobo en Engelse Hoorn	Janet Craxton Mary Cotton
Klarinet	Antony Pay Roger Fallows Janet Hilton Alan Maries
Alt Saxofoon	Janet Hilton
Fagot	Roger Birnstingl Howard Etherton
Contra Fagot	Howard Etherton
Hoorn	Barry Tuckwell Ivan David Gray
Trompet	Elgar Howarth
Alt Trombone	Maurice Murphy Tom Clough
Tenor Trombone	Raymond Brown David Purser
Bas Trombone	Martin Nicholls
Slagwerk	James Holland Michael Baker David Johnson Keith Millar Kevin Nutty Michael Frye
Harp	Michael Jefferies
Piano	John Constable
Celesta	Harold Lester
Guitaar	Gilbert Biberian
Viool	Nona Liddell Joan Atherton
Altviool	Brian Hawkins Donald McVay
Cello	Jennifer Ward-Clarke Christopher Van Kampen
Contrabas	Robin McGee

### Verses for Ensembles Harrison Birtwistle (1934)

In hun studententijd vormden Peter Maxwell Davies, Harrison Birtwistle, Alexander Goehr en de pianist John Ogdon de „Manchester Group”. In 1956 gingen ze uiteen maar jaren later zijn ze weer gezamenlijk zich gaan zetten aan het project voor een Summer School in 1964.

Terwijl jaren lang Maxwell Davies en Goehr veel meer van zich deden spreken en spelen, stond en bleef Birtwistle op de achtergrond. Misschien gaf zijn andere werk hiertoe wel de aanleiding – hij was verbonden aan lagere scholen –, misschien was het ook zijn wat bescheidener natuur die zich duidelijk aftekent in, zoals dat heet, muziek voor fijngevoelige oren. Birtwistle leidt zijn luisteraars binnen in een kleine wereld die zich kenmerkt door zijn betoveringen: 's componisten gevoel voor het eigen leven van tonen en timbres en zijn strikte toepassing van de seriële technieken liggen hieraan ten grondslag.

Samen met de andere twee werken op dit programma vormt de compositie van Birtwistle een organische en muzikaal-technische eenheid gebaseerd op de groepsgedachte, . . . overigens verre van nieuw in de muziek daar de Italianen haar zo goed hebben beheerst in de 17e en 18e eeuw.

*Karlheinz Stockhausen →*

### Zeitmasse, voor vijf blazers

Karlheinz Stockhausen (1928)

Behalve piano en theorie aan de Keulse Musikhochschule studeerde Stockhausen ook filosofie en duitse literatuur aan de Universiteit van die stad. Compositie werd hem gedoceerd door Frank Martin, en Olivier Messiaen en Darius Milhaud in Parijs. Sinds 1963 is hij leider van de studio voor electronische muziek van de Keulse radio.

Zijn Zeitmasse dateert uit hetzelfde jaar als de 'Gesang der Jünglinge' en ging aan de Gruppen vooraf.

Karlheinz Stockhausen stelt in een toelichting tot Kontra-Punkte uit 1953 dat 'in een veelvuldige klankenwereld met individuele tonen en tijdsduren, de tegenstellingen zodanig opgelost moeten worden dat er een toestand ontstaat waarin slechts een uniform geheel, een onveranderlijk iets hoorbaar is.'

In ieder werk dat hij na dat jaar zou componeren toonde Stockhausen dezelfde preoccupatie met de nieuwe problemen van de muzikale uitdrukking, maar nooit maakte hij gebruik van een oplossing die hij in een vorige compositie had gevonden. In Klavierstück XI uit 1956 doorbrak hij volledig het concept van de muzikale vorm.

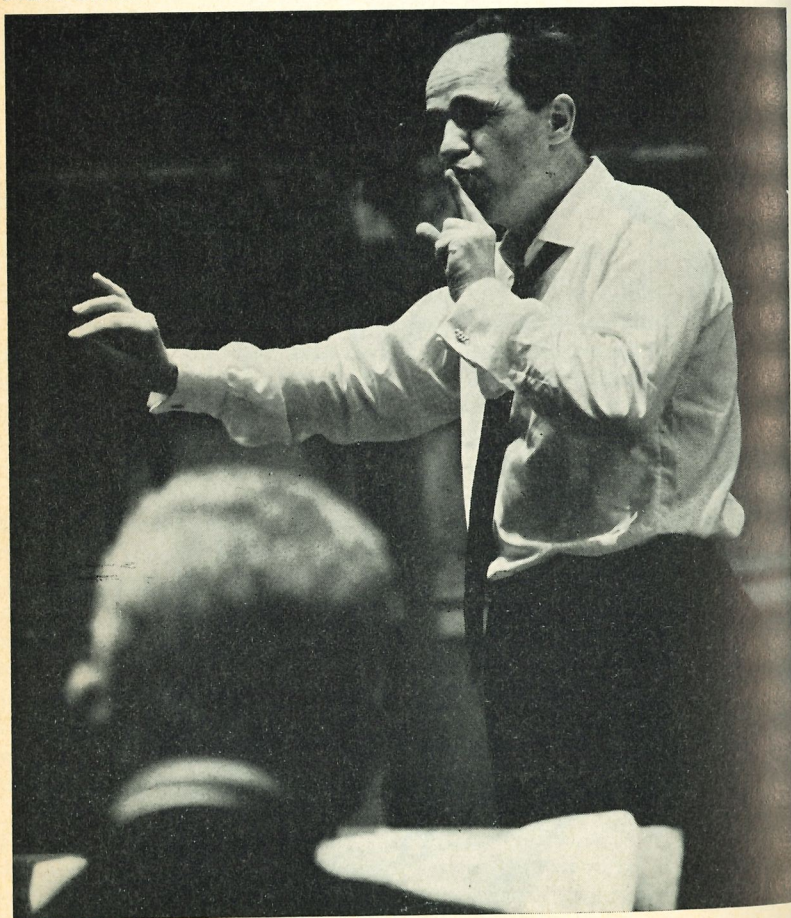
Tussen deze twee zit Zeitmasse voor vijf blazers waaraan op een niet te verklaren wijze, weinig aandacht wordt besteed door historici, musicologen en critici. Zit het hem in de intrigerende titel of zit het in het



onweerlegbare overgangsstadium waartoe dit werk behoort, n.l. die van de geïsoleerde en afzonderlijke toon naar de hogere vormeenheden die de componist groepen noemt.

In de werken die Stockhausen zelf 'Gruppen' noemt, is de karakterisering van de groepen in al hun eigenschappen duidelijk getypeerd, d.w.z. dat de overeenstemming tot stand gebracht is tussen structuur (voortbrengsel van zekere evenwichtigheid en gelijkvormigheid) en figuur (een grote mate van onevenwichtigheid en verscheidenheid). *Zeitmasse* is het laatste werk te noemen dat, alhoewel zéér geprononceerd, nog niet alle eigenschappen bezit van de 'groepencompositie'.

*Pierre Boulez*



## Domaines, pour clarinette et quelques instruments

Pierre Boulez (1925)

In 1969 beleefde dit werk o.l.v. de componist en met de klarinettist Walter Boeykens in Brussel zijn wereldpremière. Een jaar later beleefde het in dezelfde stad en met dezelfde uitvoerders een tweede première; de solo-partij had n.l. veel veranderingen ondergaan.

Achter de term 'Domaine' zit een ordenende geest die in de ruimte werkt. 'Vroeger had ik iets tegen het heen en weer lopen op een podium. Iedere keer als ik het weer meemaakte besefte ik hoe nutteloos het was. Voor mij is het belangrijk de geluidsbron te kunnen verplaatsen, waar dit moet kunnen door integratie in de structuur. Nu pas, en voor het eerst, ben ik tot de bevredigende gedachte gekomen een structuur op te bouwen waar het heen en weer geloop niet alleen een decor-element vormt, maar ook een interne eis'. (P. Boulez). De solist heeft zes lessenaars tot zijn beschikking met ieder hun eigen 'cahier' dat zijn eigen structuur heeft. De lessenaars staan verdeeld over zes groepen musici, deels homogeen, deels heterogeen samengesteld. De organische band tussen de solist en de betreffende groep wordt gelegd volgens het antifonale principe. 'In het eerste deel van het werk, speelt de solist alle oorspronkelijke 'cahiers', en terwijl hij wandelt naar de volgende groep van musici, klinkt uit de zojuist 'bespeelde' groep een op variaties gebouwde echo (. . .) De klarinettist bepaalt de volgorde waarin hij de 'cahiers' afwerkt en dus ook de wijze waarop het stuk zich ontwikkelt; zowel de dirigent als de groepen vormen in zekere zin en (gezamenlijk) een echo. De dirigent neemt halverwege het werk de leiding over. Na het zesde 'cahier', speelt de passende groep zijn echo; wat daar bij hoort is nu de voor-echo van een spiegel-structuur,' waarbij de volgorde van de zes groepen in hun voor-echo tot de solo-klarinettist door de dirigent uitgemaakt wordt.



*Alan Hacker*

Alan Hacker (1938) studeerde in Londen bij Jack Brymer en Reginald Kell alsook in Parijs en Bayreuth. Op 19-jarige leeftijd werd hij benoemd in het Londens Philharmonisch Orkest en twee jaar later als leraar aan het Royal Academy of Music.

Als solist treedt hij op met de meeste engelse orkesten. In 1969 verzorgde hij de engelse première van P. Boulez' 'Domaines', gevolgd door de uitvoering van Stockhausen's 'Solo'. In 1970 speelde hij o.l.v. de componist het concerto van A. Copland in het Avignon Festival en te Baden Baden.

*'Zeitmasse' for five windinstruments belongs to a period in which Stockhausen, in contrast to his earlier works where everything was concentrated on the isolated and individual tune, began to seek higher group-units he called 'Gruppen'*

*In Domaines Boulez has found the best solution for building a musical structure where the movements of a musician on the scene are not only decor but internal necessity. In the first part of the work, the solo-clarinete moves between 6 little groups, and while he is deciding to which group in the series he will devote his next tune, the last group plays an echo of the solo he has just played. At the end of the series of 6, the last echo becomes the first of six pre-echos played back to the solo-clarinete; the conductor takes over the leading role and decides the order in which, one by one, the 5 other groups will play their pre-echos.*

## Holland Festival 1971

### Eduard van Beinum stichting

Gratis concerten op 'Queekhoven' te Breukelen

- 15 juni, 14.30 uur Claude Helffer, piano  
Werken van Berg, Boulez, Serocki, Messiaen
- 20 juni, 14.30 uur Mary Lindsey, sopraan  
Felix de Nobel, piano  
Werken van Berg, Nono, Strawinsky, Ravel,  
Dallapiccola  
Lotte Lenya is uitgenodigd voor een causerie
- 22 juni, 14.30 uur Gaudeamus Strijkkwartet  
Werken van Berg, Marco, Lutoslawski
- 23 juni, 14.30 uur Lode Devos, tenor  
P. Bartholomé, piano  
Werken van Hindemith, Schönberg, Poulenc, Bartok,  
Krenek
- 24 juni, 14.30 uur Siegfried Palm, cello  
Werken van Hindemith, Penderecki
- 28 juni, 14.30 uur Ardito blaaskwintet  
Werken van Escher, Stockhausen, Bruynel
- 30 juni, 14.30 uur Ursula en Heinz Holliger, harp en hobo,  
A. Nicolet, fluit, J. Wyttenbach, piano  
Werken van Milhaud, Zimmermann, Wyttenbach
- 1 juli, 14.30 uur Zie 30 juni.  
Werken van Boulez, Berio, Takemitsu, Holliger en  
Huber
- 2 juli, 14.30 uur Walter Boeykens, klarinet  
Tan Crone, piano  
Werken van Lutoslawski, Berg, Laporte
- 5 juli, 14.30 uur Alfons en Aloys Kontarsky, piano's  
Werken van Strawinsky, Brown, Zimmermann
- 6 juli, 14.30 uur Slagwerkgroep Amsterdam  
*Dit concert vindt niet plaats op 'Queekhoven' maar in  
de Spiegelzaal van het Concertgebouw te Amsterdam.*  
Werken van Kasimir, Serocki en Ohana.

Inlichtingen voor gratis plaatsen bij:

Cisca-Uitkrant, Stadsschouwburg Amsterdam, tel. 020-229011 of  
229012, 'Queekhoven', Breukelen, 03462-1562